Nr. 5. Podgórze, 10. marca 1905 r. Rok

PRZEGLĄD CERAMICZNY

Rocznik I. „Przegląd Ceramiczny“, Rocznik II. III. i IV. „Przewodnik dla ceglarzy.
wychodzi 10 i 25 każdego miesiąca.

Redaktor: Inżynier **Karol Rolle.**

Przedpłata roczna:
10 Kor. = 5 rsr. = 10 mk. = 12 fr.
Prenumeraty mniejszej jak roczna nie przyjmuje się.
Zeszyt pojedynczy 50 hal.

Redaktor: Inżynier **Karol Rolle.**
Wydawcy: Wład. Poturalski i inż. Karol Rolle.
Adres Administracyi i Redakcyi:
Podgórze, św. Floryana 5.

Cena ogłoszeń wynosi:
za cm.² 6 hal., Cała strona 20 k., 1/2 strony 12 k., 1/4 str. 7 k., 1/8 str. 4 k., przy 6-krotnem powtórzeniu 10%, 12-krotnem 15%, 18-krotnem 20%, 24-krotnem 25% opustu.

Prenumeratę na Królestwo i Cesarstwo przyjmuje: E. Wende i Sp. Warszawa, Krak. Przedm. 9.

Upraszamy uprzejmie o powoływanie się przy zamówieniach na ogłoszenia „Przegl. ceram.“.

Treść Nr. 5: Od redakcyi. — Koszt budowy pieca kręgowego. — Niemieckie i rosyjskie cło na wyroby cegl. — Korespondencye. — Ruch budowlany w Krakowie.—Kronika.—Ogłoszenia.

Od Redakcyi.

Upraszamy o złożenie przedpłaty za 1905 r., gdyż wedle tego musimy uregulować nakład.

Koszt budowy pieca kręgowego.

(Streszczenie podług „Baukeramik" Litomierzyce 1904 Nr. 20 i 22).

Przedsiębiorca zamierzający budowę pieca kręgowego stawia sobie na wstępie pytanie, jaki też wydatek pociągnie za sobą podobne przedsięwzięcie? a od rozstrzygnięcia tego pytania zależy dopiero ustalenie rozmiarów pieca i jego produkcyi. Inaczej narazić się można w ciągu budowy na przykre niespodzianki, których unikanie leży w interesie każdego przystępującego do budowy z funduszem ograniczonym. Nie ma tu na razie mowy o obliczeniu dokładnem, bo sporządzić je można jedynie na podstawie planów i gruntownej znajomości stosunków miejscowych, chodzi tu o stworzenie szematu dla rachunku przybliżonego, dającego jednak pewne wyobrażenie o wysokości potrzebnej kwoty. Przyjęty wypadek ogólny odbiega o tyle od rzeczywistości, o ile zachodzą różnice w ukształtowaniu terenu, w cenach roboczych i t. p. okolicznościach. Wyprowadzone z obrachunku cyfry należy zawsze odpowiednio zmieniać, co da się uskutecznić tylko przy zupełnej znajomości warunków miejscowych. Konstrukcya pieca dziś nie różni się wiele. Założenie jego pomyśleć należy ekonomicznie, oszczędności wprowadzać racyonalne, by nie zwiększyć kosztów utrzymania a więc i produktu. Osobliwie powinien konstruktor zwrócić baczną uwagę na sposób wyzyskania ciepła, co również osiągnąć można przez szybszy bieg wypalania.

Przeciętnie wypala się dziennie jedną komorę a więc 4—5 m. długości kanału; można też wypalić $1^1/_2$ do 2 komór a więc 6·5—10 m., a są wypadki, że przy pomocy ciśnienia powietrza przy odpowiednio długim kanale ogniowym i wysuszonym materyale dojść można do wypalenia 4 komór a więc 20 m. w 24 godzin. Nie jest to ostateczną granicą, bo n. p. inż. Bührer twierdzi, że przy użyciu jego konstrukcyi pieców mozna wypalić nawet 30 m. dziennie. W każdym jednak razie wypalany materyał musi na tego rodzaju pośpiech zezwalać, choć nie zawsze się z tego korzysta. Gdy wypalamy towary, które przed zanieczyszczeniem popiołem lub pozostałościami materyału opałowego chronić musimy, — będą to licówki czy przedmioty szklone, wówczas ograniczamy się do wypalenia jednej komory.

Przez przyspieszone wypalanie oszczędzi się na paliwie, a przez to uzyska korzystniejsze oprocentowanie włożonego kapitału i tańszy koszt 1 m³ zawartości pieca. Koszt ten będzie się zmniejszać w miarę zwiększenia przekroju pieca.

Zwyczajnie długość kanału wynosi od 60—100 m. Już przy pierwszej granicy możemy wypalać materyał dość czuły, wówczas jednak dzienna produkcya nie przekroczy jednej komory względnie 5 m. Dopiero ze zwiększeniem długości kanału ogniowego jesteśmy w stanie przez szybsze wypalanie produkcyę podnieść. Na to wpływają nie tyle własności materyału surowego, ile — i to w stopniu daleko większym — rozporządzalne środki finansowe, warunki fabrykacyi i zbytu.

Od szerokości pieca zależy ilość otworów wrzutowych. Jeżeli wzajemne ich oddalenie od środka do środka przyjmiemy na 1 m., a od ściany do środka najbliższego otworu na 025—035 m., to otrzymamy stąd miary następujące:

Piec o 2 otw. wrzut. 2. 0·35+1·00)=1·70^m szer.
„ 3 „ „ 2.(0·25+1·00)=2·50^m „
„ 4 „ „ 2. 0·25+3.1·0=3.50^m „
„ 5 „ „ 2. 0·25+4.1·0=4.50^m „

Wysokość odpowiednio do wypalanych przedmiotów i własności gliny przyjmujemy na 2—3·0 m., średnio więc 2·50 m.

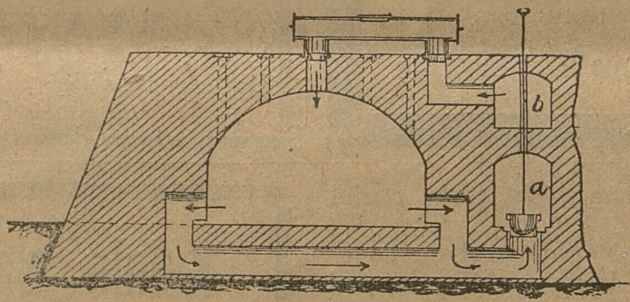
Oddalenie otworów wrzutowych w kierunku długości pieca wynosi także 1·0 m., a tylko w razie gdy w kanale ogniowym urządzone zostaną poprzeczne ściany ogniskowe, między któremi mieści się zwyczajnie 2—3 stosy cegieł wówczas i oddalenie otworów wynosić będzie 0·95—1·25 m.

Konstrukcya pieca pierścieniowego jest dziś do tego stopnia ustaloną, że różnica projektu dwóch konstruktorów dla tego sa-

mego założenia ograniczy się prawie wyłącznie do sposobu odprowadzenia dymów i pary wodnej. Przy tem obliczeniu przyjmujemy przewód dymowy dolny, bo jest to wypadek częstszy, a dalej bo dla przedmiotów lepszych musi być piec z przewodem górnym, jak i poprzedni, opatrzony osobnym przyrządem do odprowadzenia pary wodnej przez co ich koszt się wyrówna.

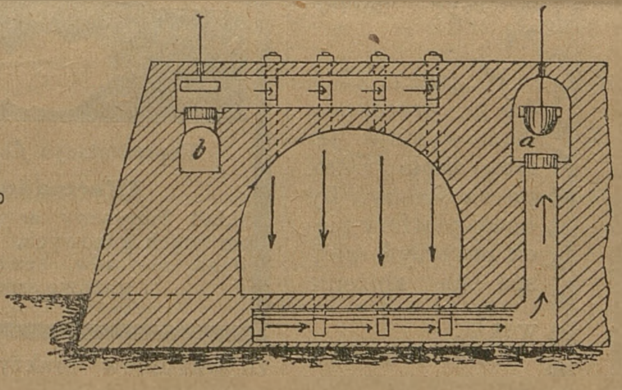
Kanał ten ma przeprowadzić jak najkrótszą drogą parę wodną z komory ochładzającej się do ogrzewanej a położenie jego powinno być przed ujemnym wpływem temperatury należycie ochronione. Tym warunkiem odpowie przewód umieszczony w środkowej ścianie pieca, tuż ponad kanałem dymowym.

Fig. 1.

W powyższy sposób z ochładzanych komór otrzymuje się ciepło zupełnie bez kosztów, nie wystarczające jednak do należytego osuszenia świeżego materyału, a że każdy wyrób, a tembardziej wyborowy, musi być należycie wysuszony, pozostaje nam konieczność użycia powietrza z komór wypalonych, bliżej ognia się znajdujących. Przy suszeniu kilku komór naraz pomagamy sobie ogniem z koksu, rozniecónym w drzwiach łączących dwie komory, albo kanał dla pary wodnej zakładamy w zewnętrznej górnej ścianie pieca a z piecem łączymy go przewodem ponad sklepieniem umieszczonym (Fig. 2). Ten jednak sposób w porównaniu do poprzednich nie przedstawia wyjątkowych korzyści przeciwnie w myśl zasady

Fig. 2.

nakazującej unikania wszelkich kanałów pod posadzką lub nad sklepieniem, — jest on nieodpowiedni.

W poniższem obliczeniu przyjmujemy, że budujący rozporządza zarówno gliniastym piaskiem, potrzebnym do wypełnienia między ścianami, jak i chudą gliną, konieczną do murów. Jeżeli w rzeczywistości tak nie jest, to potrzebną kwotę należy doliczyć. Nadto w piewszej tabeli uwzględniamy ściany kawału ogniowego z cegły szamotowej, ale jeżeli temperatura wypalenia cegły nie jest zbyt wysoką, to przy wązkich (1·80—2·50 m) piecach wystarczą dobre cegły ręcznie wykonane, natomiast wszystkie otwory, czy to wrzutowe, wzierniki, wyloty kanałów, czy też sklepienia drzwiowe, powinne być zawsze z ogniotrwałej krztałtówki wykonane.

Przez wstawienie cen miejscowych do tabeli pierwszej możemy każdorazowy koszt dość ściśle oznaczyć.

Jeżeli cegły ogniotrwałej nie używamy to w tablicy za mur ogniotrwały wliczyć trzeba zwyczajny.

Na 1 m³ muru idzie 280 sztuk cegieł zwykłego formatu.

Koszt użycia cegieł ogniotrwałych do otworów wrzutowych i i. są — biorąc pod uwagę komorę 5 m. długą i cenę 4 kor. za 100 kg. następujące.

Piec 1.80 m. szeroki	. . . 32·00	kor.
„ 2.50 „ „	. . . 46·00	„
„ 3.50 „ „	. . . 100·00	„
„ 4.50 „ „	. . . 125·00	„

W następnej tablicy wliczono konstrukcyę dachową.

W piecu 3·5—4·5 m. szerokośc. dach wystaje jeszcze około 1·50 m. po za ściany, by obok platfory pieca stworzyć miejsce na złożenie węgla.

Koszt 1 m² konstrukcyi dachowej wynosi: dla

pięca 1.80 m. szerok.	. . 8·40	koron
„ 2.50 „ „	. . . 7·20	„
„ 3.50 „ „	. . . 8·90	„
„ 4.50 „ „	. . . 9·38	„

W pewnych razach można na mury zewnętrzne i szkarpowe używać kamieni łamanych, a wówczas do podanych miar muru ceglanego dodać należy około 10%, gdyż ze względów praktycznych mur kamienny musi być silniej stawiany.

Z zestawienia widzimy, że materyał budowlany przedstawia większą część kosztów. Dadzą się one znacznie zredukować, jeżeli materyał mamy własny, a więc po cenie kosztów.

Wypadek ten spowoduje oczywiście znaczne obniżenie się wydatków.

W tablicy pierwszej obliczamy koszt budowy dla jednej komory o 5-cio metrowej długości kanału ogniowego, w drugiej przeliczamy rezultat powyższy na metr bieżący i metr sześcienny potrzebnej przestrzeni.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Cena jednostkowa K.	h.	Piec I. 2 otw. wrzutowe, Szer. kan. o. 1·80^{m}, Wys. „ „ 2·20„, Przekrój . 3·60^{m2}, Dług. kom. 5·00^{m}, Pojem. „ 18·0^{m3} (3600 sztuk cegieł zwykł. formatu) Potrzeb. ilość		Koszta		Piec II. 3 otw. wrzutowe, Szer. kan. og. 2·50, Wys. „ „ 2·50, Przekrój . 5·60^{m2}, Dług. kom. 5·00^{m}, Pojem. „ 28·00^{m3} (5600 sztuk cegieł zwykł. formatu) Potrzeb. ilość		Koszta		Piec III. 4 otw. wrzutowe, Szer. kan. og. 3·50, Wys. „ „ 3·50, Przekrój . 7·50^{m2}, Dług. kom. 5·00^{m}, Pojem. „ 37·50^{m3} (7500 sztuk cegieł zwykł. formatu) Potrzeb. ilość		Koszta		Piec IV. 5 otw. wrzutowych, Szer. kan. og. 4·50, Wys. „ „ 2·50, Przekrój . 9·25^{m2}, Dług. kom. 5·00^{m}, Pojem. „ 46·25^{m3} (9250 sztuk cegieł zwykł. formatu) Potrzeb. ilość		Koszta	
1	Wydobycie ziemi	—	60	16	80	10	08	23	20	13	92	33	—	19	80	37	82	22	60
2	Fundament murowany z cegły na zapr. wapien	3	—	8	91	26	73	9	75	29	25	11	80	35	40	13	05	39	15
3	Nadziem. mur zewn. i szkarp. z ceg. na zap. w. 1m^3 à	3	50	7	83	27	41	10	67	37	35	12	06	42	21	13	09	46	82
4	Mury ścian kan. ogn., zbiorn. dym., kan. do odprow. pary wod. i ciąg. dym. z ceg. na zapr. z gliny za 1m^3	4	—	12	50	50	—	20	79	82	76	24	62	98	48	29	66	118	64
5	Mur szamot. do ścian kanału ogn. i ciągów dym.	4	50	13	36	15	12	4	40	19	80	3	75	16	88	3	33	14	99
6	Mur szam. do przesklepienia kanału ogniowego	9	—	3	25	29	25	4	40	39	36	6	08	54	72	7	55	67	95
7	Sklepienie zbiorn. dym. z cegły na zapr. z gliny	6	—	—	84	5	04	—	87	5	22	—	95	5	70	1	02	6	12
8	Skl. cegl. kan. do odpr. pary wod. na wol. zapr. cem.	7	—	—	37	2	59	—	39	2	73	—	43	3	01	—	47	3	29
9	Filary murowane pod konstrukcyę dachową .	6	—	—	04	—	24	1	10	6	60	2	—	12	—	2	—	12	—
10	Bruk w kanałach — ogniowym, dym. i odprow. parę wraz z platformą z cegły płasko ułożonej	—	30	32	05	9	62	42	50	12	75	57	—	17	10	68	—	20	40
11	Wypełnienie piaskiem	—	60	15	—	9	—	30	—	81	-	35	—	21	—	40	—	24	—
12	Cegła . . . . . . 1000 sztuk à	30	—	9	—	270	—	13	—	390	—	15	50	468	—	18	—	540	—
13	Zaprawa wapienna . . . . . m^3 à	5	50	4	80	26	40	6	13	33	71	7	36	40	48	8	—	44	—
14	Cegły ogniotrwałe . normalne za 100 kg.	2	20	6200	—	136	40	8140	—	179	08	6940	—	152	68	6160	—	135	52
	kliny i kształtówki przeciętnie za 100 kg.	3	—	6000	—	180	—	8140	—	244	20	11250	—	337	50	11400	—	420	—
15	Wentyle dymowe o średnicy 0·45 za sztukę .	20	—	1	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» » „ 0·50 » „ . .	30	—	—	—	—	—	1	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» „ „ 0·60 „ „ . .	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	40	—	—	—	—	—
	„ „ „ 0·70 „ „ . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	50	—
16	Przykrywka do wziernika o średn. 0·06 za szt.	1	50	4	—	6	—	4	—	6	—	4	—	6	—	4	—	6	—
17	Przykrywka otworu wrzutowego 15 *cm.* za szt.	2	50	10	—	25	—	15	—	37	50	20	—	50	—	25	—	125	—
18	Przykrywy otwor. dla odprow. pary wod. o średnicy 25 *cm.* za sztukę	3	—	3	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ 32 „ „	4	—	—	—	—	—	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ 35 „ „	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	40	—	—	—	—	—
	„ 40 „ „	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	48	—
19	Drzewo „Kantholz" . . . . . za m^3	40	—	1	10	44	—	1	50	60	—	3	45	138	—	4	15	166	—
20	Drzewo do wiązania . . . . za *m* b.	—	30	70	—	21	—	80	—	24	—	150	—	45	—	160	—	48	—
21	Szalowanie dachu . . . . . za m^2	1	50	27	—	40	50	30	—	45	—	45	50	68	25	53	75	80	62
22	Podwójne krycie papą . . . . . „	1	30	27	—	35	10	30	—	39	—	45	50	59	15	73	75	95	88
23	Szalowanie ścian . . . . . . „	2	—	13	75	27	50	13	75	27	50	13	75	27	50	15	—	30	—
24	Obłożenie tarcicami . . . . . „	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	25	37	—	9	25	37	—
25	Rury żelazne do odprowadzania pary, windy, cement, okna, rynny, kołki żelazne i inne nie przewidziane wydatki					75	—			75	—			100	—			125	—
						1000	98			1478	73			1935	86			2327	07

	Piec kręgowy z ogniotrwałą licówką w kanale ogniowym i konstrukcyą dachową		**Piec kręgowy** z ogniotrw. lic. w kanale ogniow. bez konstrukcyi dachowej		**Piec kręgowy** z konstrukcyą dachową a bez ogniotrw. licówki		**Piec kręgowy** bez konstr. dach. i bez ogniotr. lic. w kanale ogniow.	
					Uwaga: Do otworów wrzutow. i td. użyto ogniotrw. kształt.			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Koszt 1 m^3 użytej przestrz. kanału ogn.	Koszt 1 *m b* kanału ogn.	Koszt 1 m^3 użytej przestrz. kanału ogn.	Koszt 1 *m b* kanału ogn.	Koszt 1 m^3 użytej przestrz. kan. ogniow	Koszt 1 *mb* kanału ogn.	Koszt 1 m^3 użytej przestrz. kanału ogn.	Koszt 1 *mb* kanału ogn.
Piec o szerokości 1·80 m.	55·50	200·00	46·22	166·40	43·00	155·50	33·70	121·45
„ „ 2·50 m.	52·85	296·00	45·90	257·00	42·00	235 60	35·00	196·50
„ „ 3·50 m.	51·60	387·20	41·60	312·25	43·40	325·60	33·40	250·60
„ „ 4·50 m.	50·30	465·40	40·40	374·00	42·70	394·60	32·75	303·00

K o s z t b u d o w y kominów. Piec o 1·80m szerokim kanale ogniowym wymaga 30·0 m wysokiego komina z górną szerokością 090m w świetle.

fundament — 750 kor.
mur kominowy — 2300 „
Razem — 3050 „

Do pieca o kanale ogn. 2·5 m szerokim potrzebnym jest komin na 40 m. wysoki z górną szerokością 1·2 m w świetle.

fundament — 1200 kor.
mur kominowy — 4800 „
Razem — 6000 „

Do pieca o kanale ogn. 3·50 m szerokim potrzebnym będzie komin 45 m wysoki z górną szerokością 1·35 m w świetle.

fundament — 1900 kor.
mur kominowy — 6200 „
Razem — 8100 „

Gdy kanał ogniowy ma 4·5 m szerokości wówczas wyprowadzamy komin do 50 m wys. z 1·5 m górną szerokością w świetle.

fundament — 2500 kor.
mur kominowy — 8300 „
Razem . 10800 „

Na podstawie powyższych zestawień można dojść łatwo do przybliżonego obliczenia kosztów budowy pieca kręgowego. W jaki sposób naprowadzonych cyfr używać uczą poniższe przykłady.

P i e c 1·80 m s z e r o k i 12 komór = 60 mb długości kanału ogniowego, o ścianach z cegły zwyczajnej z ogniotrwałą kształtówką do otworów wrzutowych kosztuje: według rubryki 6 (za 1 mb dług. kanału ogn. 1·80 szerokiego po 155.5 k.)

60 mb 155·5 — 9330 00 k.
komin . . 3050·00 k.
Razem . 12380 00 k.

Gdy dzienną produkcyę przyjmiemy na 3600 cegieł, to roczna (275 wypaleń) wyniesie okrągło milion.

Piec 2·00 m szer. 2·20 m wys. 16 komór oo 5·0 m = 80·00 mb., włącznie z dachem i kominem. Ściany kanału ogniowego z dobrego materyału nie ogniotrwałego, do otworów wrzutowych i t. d. użyje się kształtówki.

Przekrój kanaju ogniowego wynosi okrągło 4·0 m^2 pojemności 320 m^3.

Według rubryki 5 kosztuje m^3 przestrzeni kanału 09, o szerokości 1·80 m 42 kor. (małą różnicę szerokości nie uwzględniamy)

320 m^3 13860 kor.
komin . . 3050 kor.
Razem . . 16910 kor.

Produkcya roczna (przy wypalaniu 1½—2 komór dziennie, 6—8000 szt. ceg.) wymiesi 1½—2 milionów sztuk.

Piec 2·50 m szeroki 16 komór = 80 mb kanału, włącznie z dachem i kominem. Do ścian kanału ogn. użyte zostaną cegły zwyczajne do otworów wrzutowych i t.d. kształtówki.

Według rubr. 6 kosztuje m. b. kanału ogn. 2·5 m szer. 235 kor. więc

80 mb . . . 18846 k.
komin . . . . 6000 k.
Razem . . 24946 k.

Przy dziennem wypalaniu $1^1/_2$—2 komór względnie 8400—11200 szt. cegieł, wyniesie roczna produkcya do 3 milionów sztuk.

Piec 3·50 m szer. 16 komór = 80 mb liczymy z kominem, dachem i ogniotrwałą licówką kanału. Według rubr. kosztuje mb 387·20 k., zatem — 80 mb . . 30976 k.
komin . . 8100 k.
Razem . . 39076 k.

Roczna produkcya w warunkach jak powyższe wyniesie 3—4 milionów sztuk cegieł.

Piec o 4·5 m szer. 16 komór = 80 mb., włącznie z kominem, dachem i użyciem licówki do kanału ogniowego. Według rubr. 1 kosztuje mb kanału 4·5 szer. — 465·40 k.
stąd 80 mb . 37232·00 k.
komin . . 10800·00 k.
Razem . . 48032·00 k.

Przy dziennem wypalaniu $1^1/_2$—2 komór wyniesie produkcya roczna okrągło 3750000 sztuk cegieł.

Gdyby długość kanału wynosiła 90 m., to możnaby przy dość czułym materyale wypalić 2 komory dziennie, rocznie zaś około 5 milionów sztuk.

Z powyższych przykładów widzimy, że koszt budowy pieca pierścieniowego nie jest wcale niskim. By go zmniejszyć oszczędzają niektórzy przy budowie w rozmaity sposób, czy to przez użycie komina mniejszych wymiarów czy też przez ograniczenie ilości komór do minimum lub użycie cegieł nie wypalonych. Następstwem tego będzie wadliwy ruch pieca, zwiększane zużycie węgla i wysokie koszta naprawek. Dlatego też spekulacyjnych oszczędności należy unikać, a gdzie zasoby finansowe na wybudowanie dostatecznie długiego kanału nie zezwalają, tam raczej budować należy piec kręgowy nie sklepiony.

ref. Ciesielski.

Niemieckie i rosyjskie cło na wyroby ceglarskie.

(wedle Tonind Ztg.)

Rosyjskie towary gliniane: cegły, dachówki i dreny są obecnie wprowadzane do Niemiec bez cła. Natomiast Rosya pobiera od układów cłowych w r. 1894 wysokie cło od wyrobów niemieckich. Mowa tu jest o wyrobach zwykłych, nieszklonych.

Ze strony Rosyi pobiera się cło następujące:

1. za zwyczajne cegły:
za pud = 16.379 kg. $1^1/_2$ kop.
co czyni za 100 kg. = $6^1/_{10}$ pud. 9.15 kop. = 19.76 f.

2. za dachówki:
za pud 7 kop. (dodatkowo podwyższone o 1 kop.),
tj. za 100 kg. 42.7 kop. = 92,23 f.

3. za dreny:
od puda 9.9 kop. (o 10% podwyższone),
tj. za 100 kg. 60,4 kop. = 130,46 f.

Uwagi godne jest dodatkowe podwyższenie ze strony Rosyi cła od dachówek i drenów, towar ten z racyi niższej wagi może być wysyłany dalej.

Towary rosyjskie do Niemiec wchodzą bez cła. Projekt niemieckiej taryfy cłowej z 25 grudnia 1902. przewiduje cło na towar z Rosyi:

1. za zwykłe cegły 10 f. za 100 kg.
2. za dachówki 15 f. za 100 kg.
3. za gąsiory 50 f. za 100 kg.

Cło to zatem jest o połowę niższe od cła rosyjskiego, a nadto dreny mają wchodzić zawsze bez cła, a więc ten artykuł, któren ze względu na mniejszą wagę, może łatwiej być transportowanym.

Przez te nierównomierne postępowania, przemysł niemiecki ceglarski na granicy Królestwa i Cesarstwa cierpi bardzo. Cegielnie niemieckie przed ugodą cłową miały do Rosyi pewien zbyt, potem to ustało, natomiast pograniczne cegielnie polne w Rosyi nie tworzyły żadnej konkurencyi.

Dziś się to zmieniło. W bezpośredniem sąsiedztwie granicy powstały i powstają piece kręgowe obliczone wyłącznie na produkcyę dla Niemiec. Przy złych stosunkach gospodarczych Rosyi, przy braku dobrych dróg; uniemożliwiających transport cegieł nawet w pobliskim okręgu, skazane są one jedynie na wywów do Niemiec, co im ułatwia niskie lub żadne cło. — Niemieckie cegielnie w tych warunkach nie mogą konkurować z rosyjskimi, szczególniej wobec niskich płac i braku opłat na kasy chorych, ubezpieczeń od wypadków i na starość w Rosyi.

Nadto trzeba podnieść, że cegielnie w Królestwie palą węglem górnośląskim, na co mają dogodne taryfy. Cło na węgiel jest takie jak i na cegłę, a więc 100 kg. cegieł o wartości 70 f. opłaca tyle cła, ile 100 kg. węgla wartości 2.50 mk.

I jeszcze jedno: wszystek towar przychodzący koleją do Rosyi musi na granicy stanąć przed 9 rano; co przyjdzie po tem, czeka dnia następnego. Wprost przeciwne

jest postępowanie na granicy niemieckiej, tu towar zostaje natychmiast odprawiony.

Z tych powodów domagają się niemieccy pograniczni producenci ceglarscy zrównania ceł niemieckich ż rosyjskiemi.

Korespondencye.

Brzesko. Od jesieni 1904 buduje się cegielnia w oddaleniu 2 km. od Brzeska przy drodze rządowej w kierunku Bochni na kupnym gruncie w Jasieniu na 4 i $^1/_2$ morgach materyału gliniastego. Materyał jest odpowiedni, góra wznosząca się do 10 m. wysokości. W 1 m. jest grube glinka z miałkim piaskiem, dalej 2 m. gliny, w 3 m. ił zmieszany z gliną, w 4 do 6-tego czysty ił bardzo dobry, od 7 do 9 ił z glinką i miałkim piaskiem, a wreszcie od 10-go bardzo dobry, twardy jednolity ił. Materyał do badania dany był za granicą.

Urządzenie maszynowe składa się z prasy do cegieł, prasy do dachówek i przenośnik do dachówek. Wszystko z zagranicy.

System pieca konstrukcyi inż. Jakóba Bührera w Konstancyi. Piec ośmiokomorowy i 12 komór suszarni. Piec bez komina z wentylatorem. Piec z suszarniami 35 m. długi, 17 szeroki. Budowa pieca bardzo kunsztowna i trudna, masa kanałów, wentyli dwa razy tyle co do pieca kręgowego. Dzwony i wentyle odlane w fabryce Braci Bartik w Tarnowie. Kocioł parowy i maszyna kupiona z drugiej ręki.

Budowa pieca prowadzona bardzo dokładnie, miała być ukończona na koniec lutego 1905. Z powodu mrozów termin został przesunięty.

Ruch budowlany w Krakowie.

Restauracya Wieży Maryackiej. Według projektu budownictwa miejskiego, przeprowadzone być mają jako najpilniejsze roboty murarskie koło murów poniżej już odnowionego ośmioboku wieży; dalej należy zmienić pokrycie dachowe wyższej wieży z ołowianego na miedziane. Koszt takiego pokrycia wyniesie 30.000 koron. Na ogólne koszta restauracyi wieży Maryackiej Sejm przyznał komitetowi restauracyi kwotę 70.000 koron, w rocznych ratach po 7.000 koron. Ponieważ takie ratalne datki przeciągnęłyby restauracyę wieży na bardzo długo, komitet postanowił postarać się o potrzebne fundusze na restauracyę, oraz ponownie zwrócił się do ministerstwa oświaty z prośbą o subwencyę na restauracyę wieży.

O uporządkowanie miasta. Sekcya ekonomiczna powzięła cały szereg uchwał w sprawie gruntownego czyszczenia miasta i zaprowadzenia porządków na ulicach i placach. — Następnie zgodzono się na zburzenie szpetnej rudery, otaczającej kościół św. Idziego przy ul. Grodzkiej. Wniosek w tej sprawie przedstawi na najbliższem posiedzeniu Rady miasta referent radca magistratu p. Skrzyniarz.

Budowa nowych szkół. Komitet dla budowy nowych szkół wydziałowych i pospolitych w Krakowie uchwalił budowę kilku szkół, z których budowa szkoły wydziałowej na Kazimierzu uznaną została, jako najpilniejsza.

Targowica miejska. Na posiedzeniu odnośnej komisyi uchwalono budowę kilku nowych potrzebnych budynków administracyjnych na targowicy, a mianowicie: kasy, poczekalni dla handlarzy, stajni dla bydła rogatego na 160 sztuk i stajni dla nierogacizny na 500 sztuk, oraz uchwalono sprawić nakrycie, dla ochrony od deszczu, nad głównym placem targowicy.

Zabezpieczenie miasta Krakowa przed powodzią. Namiestnictwo zwołało do Krakowa na dzień 3. kwietnia b. r. posiedzenie specyalnej komisyi krajowej, celem narad nad sprawą zabezpieczenia miasta przed powodzią, przełozenia koryta Rudawy i wyboru miejsca pod port. Komisyi, złożonej z reprezentantów wszystkich ministerstw, namiestnictwa, Wydziału krajowego, delegatów gminy, władz wojskowych, obu dyrekcyi kolejowych (państwowej i północnej), oraz innych sąsiednich gmin interesowanych, przewodniczyć będzie radca budownictwa w ministerstwie spraw wewnętrznych, Artur Herbst. Przedmiotem obrad — które potrwają kilka dni — będą projekty zabezpieczenia miasta od powodzi, wypracowane przez namiestnictwo, oraz przez specyalne biuro techniczne magistratu m. Krakowa pod kierunkiem prof. Sikorskiego.

Krakowskie towarzystwo techniczne przystąpi niebawem do budowy własnego domu, który stanie przy ulicy Straszewskiego. między budującym się obecnie gmachu

Akademii handlowej a kamienicą dra Łepkowskiego, naprzeciw gmachu Collegium novum. Zajmie ten dom Towarzystwa pustą obecnie przestrzeń między wzmiankowanemi budynkami. W domu tym mieścić się będzie także nieustająca wystawa okazów przemysłu budowlanego i jemu pokrewnych.

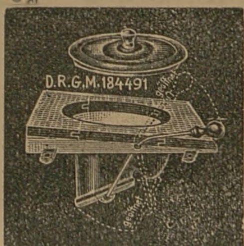
Kronika.

Rynek cementowy i ceglany w Rosyi w r. 1903. Wedle sprawozdania austryackiego konsulatu w Kijowie interes cementowy Rosyi w r. 1903 był lepszy niż w 1902. Zamówienia były ze strony urzędów i kolei, rozpoczęte budowle publiczne, prywatny natomiast ruch budowlany zawsze był słaby, słabszy nawet niż w r. 1902. W okręgu sprawozdawczym zbyt miał cement z Król. pol. i południ. Rosyi. Ze znajdujących się w tym okręgu fabryk, zdołbunowska pracuje dobrze, kijowska słabo. Ceny niezmienione: 3.50—5 rb. za beczkę 10-pudową (164 Klg,)

Z powodu słabego ruchu budowlanego cegielnie szły słabo, z 40 istniejących w okręgu kijowskim szło 26 i to nie w pełni. Na 26 cegielniach Kijowa wyrobiono 77 mil. cegieł. Podczas ruchu budowlanego ceny trzymały się na 14—15 rb. Na r. 1904 widoki nie zapowiadały się lepsze. Tz.

Jahrbuch der Bauindustrie. Jahrgang 1905 Pod tytułem powyższym wydała redakcya wiedeńskiego peryodycznego wydawnictwa statystyki finansowej „Compass" rocznik nowy, poświęcony wyłącznie statystyce przemysłu budowlanego i pokrewnym mu gałęziom produkcyi.

Zawiera on wyczerpujący. alfabetyczny spis firm protokoł. i Towarzystw akc., mających siedzibę swą w monarchii austr.-węg. a zajmujących się produkcyą: cegieł, cementu, wapna, gipsu, glinki ogniotrwałej i porcelanowej, dachówki i wyrobów ceramicznych; dalej wyliczone są tam łomy: kamieni, marmurów, bazaltu, granitu wreszcie fabryki: szkła, porcelany, majoliki, fajansów i t. d. Oprócz dokładnych dat co do siedziby, nazwy i jakości produkcyi mamy tam informacye o liczbie robotników, ilości i sile użytych motorów, wreszcie o stanie finansowym samego przedsiębiorstwa, o ile to naturalnie z oficyalnych bilansów wynika. Znajduje się tam także statystyka ruchu budowlanego za okres 1894 w niektórych większych miastach Europy i Zjednocz. Stanów, oraz ceny gruntów budowlanych większych miast w Astryi. Wszystkie daty, odnoszące się do przemysłu austryackiego, zebrane są na podstawie najświeższych wykazów urzędowej statystyki austryackiej z r. 1902.

Redaktor odpowiedzialny: Inżynier Karol Rolle. Druk W. Poturalskiego w Podgórzu.